

(naslovnica)

Foto: Ivica Radoš

CBB nudi sigurnu i diskretnu pomoć pri prodaji tvrtke, saznajte više!

Oglas

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/IndexAsync/525094?widgetPortalId=162&adCampaignId=61048&deviceTypeId=1&portalWidgetId=1916>)

VIŠE S WEBA

CBB nudi sigurnu i diskretnu pomoć pri prodaji tvrtke, saznajte više!

(<https://cdn.midas->

najnovije najčitanije

1 min Kako zaštititi mentalno zdravlje od uznemirujućih ratnih vijesti?

(</zdravlje/kako-zastititi-mentalno-zdravlje-od-uznemirujucih-ratnih-vijesti-/255925>)

14 min RECEPT Pita od muškatne tikve

(</gastro/recept-pita-od-muskatne-tikve/255929>)

33 min FOTO Željko Pervan nasmijavao publiku u

Splitskom Portu
(</zivot/foto-zeljko-pervan-nasmijavao-publiku-u-splitskom-portu/255947>)

SLUŽBENO

Slobode 2A, Split, tel.: 021 543-030

(<http://www.jacera-klima.com/>)

Titove nekretnine i pokretne - što je ostalo?

Piše: Ivica Radoš

(kolumna/titove-nekretnine-i-pokretne-sto-je-ostalo-)

U zgradi bivše Jugoslavenske banke i Udbe stasali su visoki hrvatski dužnosnici:

Milanović, Plenković, Jandroković, Sanader...

Podijeli 11

I nakon 122 godine od gradnje ostala je mjesto moći

Onaj tko prolazi zagrebačkim Zrinjecom (Trg Nikole Šubića Zrinskog) i na broju 7 i 8 vidi zgrade Ministarstva vanjskih i europskih poslova ne sluti da je ta ista nekretnina nekada bila u službi Titova režima. Tamo je bila smještena Služba državne sigurnosti (SDS), kolokvijalno zvana Udba, i to SDS centar Zagreb. Iako je uprava Udbe bila smještena u Savskoj pokraj Republičkog sekretarijata za unutarnje poslove (RSUP SRH), u zgradi današnjeg MUP-a, njihov centar na Zrinjecu operativno je odrađivao sve: oni su prisluškivali, isljeđivali, mučili i 'obrađivali' stotine hrvatskih disidenata i domoljuba, nakon čega ih je sudstvo slalo na dugogodišnje zatvorske kazne. Mnogi od njih nisu se vratili iz kazamata jer su umrli od batina, bolesti, iscrpljenosti ili su ih stražari likvidirali ne odgovarajući za svoje postupke.

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova redovito prešućuje mračnu povijest zgrade.

Po obnovi zgrade nakon potresa, prije godinu, Ministarstvo je prigodno objavilo podatak da je njihovo 'reprezentativno zdanje' sagrađeno početkom 20. stoljeća, 1903. i 1904., 'kao palača Hrvatsko-slavonske zemaljske hipotekarne banke' koju je projektirao bečki arhitekt **Friedrich Schachner**. Banka je osnovana 1892., a 1928. promijenila je ime u Jugoslavenska eskomptna i hipotekarna banka,

network.com/ContentDiscovery/Index
widgetPortalId=162&adCampaignId=6

**OVAJ TRAVAR DIŽE
REGION NA NOGE:
PRIRODNI RECEPT
O KOM SVI
PRIČAJU!**

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/Index/widgetPortalId=162&adCampaignId=6>)

**VIDIŠ LI RAZLIKU?
KLIKNI NA TOČNU
SLIKU I OSVOJI
BESPLATAN
PROIZVOD KOJI
POBOLJŠAVA VID
ZA TRI DANA!**

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/Index/widgetPortalId=162&adCampaignId=6>)

**NOVO U
HRVATSKOJ!
PRIRODNA
FORMULA ZA
ZDRAVLJE
ZGLOBOVA –
DANAS POTPUNO
BESPLATNO!**

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/Index/widgetPortalId=162&adCampaignId=6>)

**POSTAVLJANJE
FOTONAPONSKOG SUSTAVA
NA KUĆU ILI ZGRADU**

(<https://www.dea-sdz.hr/>)

(<https://suzuki-split.hr/>)

ZELENO I MODRO
021 535 068
info@zelenoimodro.hr

(<http://zelenoimodro.hr/>)

PROMET

(<https://moj.promet-split.hr/>)

(<https://dizajnist.com>)

potom mijenja ime u Jugoslavenska udružena banka, a od 1941. do 1945. nosi naziv Hrvatska udružena banka.

Na osnovi rješenja Okružnog narodnog suda u Zagrebu, krajem studenoga 1945., proglašena je konfiskacija banke u korist FNRJ. Imovina banke je prenesena u vlasništvo države. Narodna banka FNRJ – Centrala za NRH Zagreb, objavila je 1949. da je likvidacija banke završena pravomoćnim sudskim rješenjem, a prema odredbama Uredbe o likvidaciji odnosa nastalih konfiskacijom imovine privatnih kreditnih poduzeća. No, u stvarnosti, policija i tajne službe su odmah nakon rata uselile u zgradu na Zrinjevcu. Zgrada ima ulaz iz Đorđićeve 2. I okolne zgrade na Zrinjevcu, u Petrinjskoj i Đorđićevoj, sve u krugu stotinjak metara, bile su povezane i u službi režima: SUP Zagreb (milicija, policija), istražni zatvor u Petrinskoj 18, koji je bio u funkciji sve do 1987. kada se izgradio Remetinec, policijski prostori u Đorđićevoj, a Okružni sud Zagreb (od 90-ih godina prošloga stoljeća Županijski sud) tisuće Hrvata je osudio iz ideoloških i političkih pobuda, bez ikakvih dokaza. Tamo su se vodili veliki montirani procesi, uključujući i onaj protiv **Stepinca**.

Budući da je **Tito** relativno često dolazio u Zagreb jer ga je za njega vezao konspirativni i politički rad te mladost, ali i sudski 'Bombaški proces' i robijanje, dobro je znao kako sustav funkcionira i na koji način spriječiti političkog protivnika – uhićenjem, zatvaranjem, procesuiranjem.

UPOZORENJE! TINITUS SE MOŽE POGORŠATI – STRUČNJACI SAVJETUJU ŠTA ODMAH URADITI KOD KUĆE!

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/Index/widgetPortalId=162&adCampaignId=5>)

HRVATSKA U CENTRU PAŽNJE: Najmoćniji prirodni lijek za prostatu konačno kod nas!

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/Index/widgetPortalId=162&adCampaignId=5>)

POGLEDAJTE SAMO ŠTO NAM STIŽE PRED BLAGDANE: Ovo je najbolja stvar koju smo mogli dobiti za zimu!

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/Index/widgetPortalId=162&adCampaignId=6>)

Sponsored by Midas
(<https://www.midas-network.com>)

A kad je, nakon završetka II. Svjetskog rata, dolazio u Zagreb, cijeli grad bi praktički bio blokiran: Udba i Kos imale su pune ruke posla, a tajne službe su držale sve pod kontrolom. Političke sumnjivce, one koji su već odslužili kaznu, preventivno bi uhitili i pritvorili na 24 sata.

Tito je posebno volio dolaziti u hotel Esplanade jer je bio najbolji, najotmjeniji hotel u Jugoslaviji. Uostalom, 'plavi vlak' doveo bi ga do Glavnog kolodvora, stotinjak metara od hotela.

Iako su u 'Esplanadi' boravile i štruktura se častile brojne svjetske zvijezde, kad bi dolazio Tito u Zagreb, svi su bili u strahu. Na mukama su bili političari, direktori, kuhari i konobari. Svaki kutak i svaki korak nadzirale su tajne službe. I svi su se bojali neke pogreške. Međutim, pojedinci su se u takvim prilikama dobro snalazili. Bez obzira na digresiju u cijeloj priči, vrijedi zabilježiti jednu anegdotu koja je najprije kružila kao urbana legenda, međutim, uspostavila se kao istinita. **Andelko Leko**, pokojni vlasnik i direktor HUP-a, za vrijeme jednog razgovora ispričao je autoru ovih redaka susret s Titom. Leko je kao mladi konobar došao u Zagreb, radio je u restoranu Zagrebačke pivovare u Ilici. Restoran je bio

u sklopu Ugostiteljskog poduzeća (UP) budućeg HUP-a kojemu je Leko kasnije postao i direktor i (su)vlasnik.

Budući da su Tita s tom pivnicom, odnosno restoranom, vezale uspomene od prije Drugog svjetskog rata, kada je kao komunistički ilegalac 'operirao' po Zagrebu, 60-ih je godina u jednom trenutku sa svitom ušao u pivnicu. Direktor se zbunio i uplašio, ali se pribrani konobar iz Hercegovine snašao. S ubrusom preko lijeve ruke, izišao je pred Tita i rekao: 'Druže Tito, čast nam je što ste posjetili naš ugostiteljski objekt. Izvolite sjesti, čime Vas možemo poslužiti?'. I nakon toga rukovao se s Titom. Službeni fotograf Maršalata dokumentirao je tu situaciju, a fotografija je Leki vrlo brzo došla na adresu pivnice. Leko ju je, naravno, dao presnimiti, uvećati, uokviriti i okačiti na zid. Od toga trenutka bio je zaštićen 'kao lički medvjed'. Mnogo godina poslije je, naravno, upotpunio album fotografija s **Tuđmanom, Mesićem, Josipovićem...** Tuđman 'na zid', Tito 'sa zida' u privatni album.

Kako je 1971. godina u vrijeme Hrvatskog proljeća bila politički uzavrelom, Tito je na svojoj turneji obišao Hrvatsku pa i Zagreb. Sa **Savkom Dabčević**

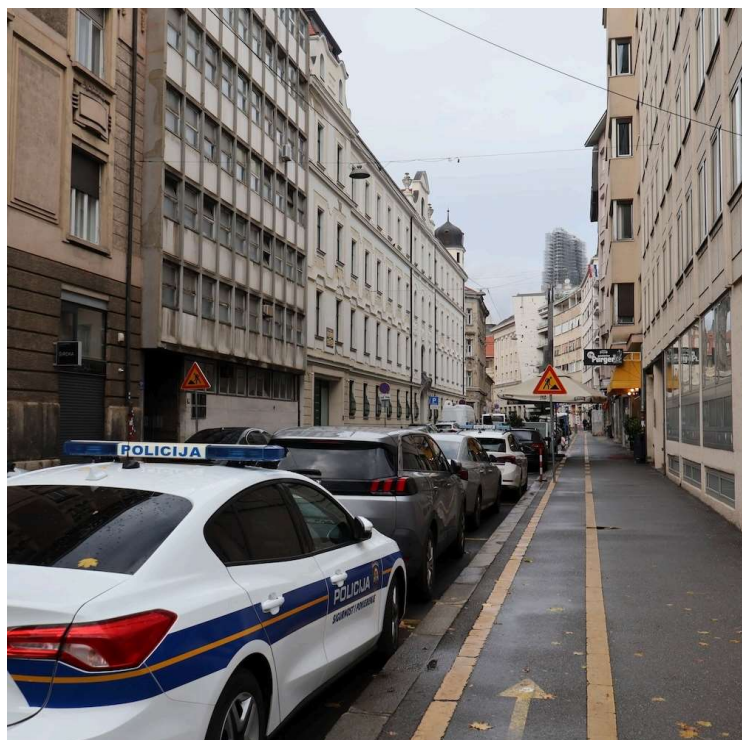
Kučar, predsjednicom CK SKH, sastao se u hotelu Esplanade. Za svečanim stolom pred Titom pravdala je 'mas-pokret' u Hrvatskoj. Savka ustaje, okreće se prema Titu i, odbijajući velikosrpske klevete, čita: 'Bilo socijalističke Hrvatske i otkucaje njenog srca čuli ste spontano i neposredno, snažno i nedvosmisleno u Splitu, u Dubrovniku, u Varaždinu u Zagrebu i svuda kuda ste se kretali...!'

Savka je doček Tita u Hrvatskoj usporedila sa 'snažnim reflektorom u jakom snopu svjetla' koji osvjetljava 'pravu istinu o političkom smjeru i tendencijama socijalističke Hrvatske'. Nakon ekspozicije, dok je stajala za stolom sa svijećnjacima, okrenuta prema Titu, zaradila jak pljesak. Dok je govorila, Tito je sjedio s njene desne strane, spuštenu pogleda, pušio i u pepeljaru otresao kubansku cigaru. Savku nije ni pogledao. Do Tita sjedila je i vrpeljila se **Jovanka Broz**. Sa Savkine lijeve strane sjedio je **Vladimir Bakarić**, stvarni vladar Hrvatske u vrijeme komunizma. I Bakarić 'hladan kao špricer' mirno sjedi i gleda ispred sebe ni ne pogledavši Savku. Po izrazima lica Tita i Bakarića moglo se naslutiti što se Hrvatskoj sprema. A onda je sa stolice ustao Tito.

'Ja sam prošao zaista sada dobar dio Hrvatske. Ja sam, ovaj put vidio da su zaista apsurdne one kojekakve priče o Hrvatskoj: o tome da tu nema jedinstva; o tome da narod drukčije misli; o tome da postoji tu nevjerojatan šovinizam i tako dalje. To nije točno', rekao je nakon čega je uslijedio blagi pljesak, a onda je nastavio: 'E, sad, dozvolite mi drugarice i drugovi da kažem: ima mjesta u Hrvatskoj gdje su pojedini punktovi i tih ima malo, žarišta, gdje su se umiješali neki ljudi koji i ne stanuju i ne žive tu i hoće da raspire ono staro što je bilo. Staru onu mržnju. Jasno, da mi njima nećemo dozvoliti to da raspiruju mržnju pa bili to Srbi ili Hrvati ili komu drago. Nećemo. Ja ne bih htio da neko misli da ćemo mi

sada, recimo, po Hrvatima. Oni koji su Hrvati pa su šovinistički nastrojeni, tih nema mnogo, a ne bih htio ni da misli netko sad moramo Srbe nego ćemo jednako krojiti svima', odrješito je rekao Tito.

U Karađorđevu je slijedila 'sječa' Hrvatske, a Udba je, naravno, slijedila Titovu politiku. Počela su uhićenja.

Kad bi temeljna policija uhitila nekoga, ako je politički sumnjivac, najprije ga odvedu u Đorđićevu, istražitelj bi došao iz prostorija Udbe, današnje zgrade Ministarstva vanjskih i europskih poslova, i počeo s 'isljeđivanjem' odnosno ispitivanjem privedenog. Ispitivanje se svodilo na prijetnje, maltretiranje, ucjene, često i batine. Bilo je bitno preplašiti pritvorenika. Nakon 'isljeđivanja', osumnjičenci bi prenoćili u istražnom zatvoru, u ćelijama i samicama zloglasne Petrinjske 18. Bile su to opskurne, vlažne i užasno prljave ćelije, bez svjetla, samo s drvenim ležajem, prljavim i smrdljivim dekama, kiblom. Za hrvatske disidente i domoljube tako je počinjala dugogodišnja patnja - Titova 'demokracija' na djelu. Mnogi hrvatski 'proljećari' kao

što su Franjo Tuđman, **Vlado Gotovac**, **Marko Veselica** i drugi su u svojim su memoarima ili intervjuima opisali užase istrage.

'Bilo je tako da u taj pakao ulaziš u Đorđićevoj, onda te istražitelji ili, kako su sami sebe zvali, isljednici, ispituju, preplaše. Nas političke zatvorenike ispitali su udbaši. Drugi dan te ispituje istražni sudac uz kojeg je i javni tužitelj. Više puta te zovu i sve to traje jako dugo. U međuvremenu, dok cijeli taj montirani proces oko istrage traje, bio sam u pritvoru u Petrinjskoj 18. Ćelije su bile užasno prljave i u njima su smještene po dvojica pritvorenika. Dok ti sude, ne ulaziš na vrata suda, nego iza zgrade postoje hodnici', priča **Fabijan Dumančić**, bivši politički zatvorenik.

'Obična policija je uhićivala ljude, ne tajna, oni su odrađivali taj posao. A kad bi nekoga uhitili, onda bi istražitelj došao iz zgrade SDS-a i počeo ispitivati', potvrdio je **Željko Kekić**, čovjek koji je i sam nekada radio za Službu državne sigurnosti, ali kao tajna pratnja.

Kekić otkriva detalje iz nekadašnjeg života pripadnika jugoslavenske tajne policije 80-ih godina, onih koji su na posao išli na Zrinjevac.

'U sjedištu zgrade SDS Zagreb (današnja zgrada MVEP) suteran je bio uređen jako dobar kafić. Oni su to koristili kako bi operativci Službe državne sigurnosti tamo mogli dovesti i u ugodnoj atmosferi počastiti nekog suradnika. Inače su operativci Udbe sa Zrinjevca najviše išli u kafić 'As', na zelenom valu i kafić 'Živac' preko puta. U jednom trenutku je poslana okružnica da se tamo ne odlazi zbog toga što su se u tim kafićima počeli okupljati kriminalci. Kad operativci Udbe malo više popiju, razvežu jezike, počnu diskusije o poslu, a kriminalci slušaju pa informacije počnu kolati', priča Željko Kekić.

Njegov odjel, koji je po gradu tajno pratio pojedince u obradi, bio je smješten u Vodnikovoj.

'Tajna pratnja je ona koja je, prema nalogu, pratila ljude na terenu. Bili smo smješteni u zgradi gdje je danas Ministarstvom kulture, tamo sam ja radio u zgradi na uglu Vodnikove i Runjaninove. Tamo smo bili skriveni jer se nismo smjeli kompromitirati. Pazili smo da nas ne povežu sa SUP-om odnosno s policijom i SDS-om odnosno Udbom', priča Željko Kekić, koji je 80-ih godina prošloga stoljeća bio tajna pratnja hrvatskih disidenata.

'Mi smo odlazili u 'Fefu', neku birtiju u Vodnikovoj gdje su navraćali cugeri, njih nije zanimalo ništa osim cuge, mogli smo nesmetano pričati koga tajno pratimo'.

Hotel InterContinental u Zagrebu, današnji The West In, zbog svoje ekskluzivnosti dugo je u Zagrebu bio jedino mjesto okupljanja elite; poslovnih ljudi, estradnih zvijezda, slavni sportaša, političara. Takva mjesta posebno su zanimljiva špijunima, kriminalcima visokog ranga, eskort damama. Međutim, jugoslavenska tajna služba sve je nadzirala.

'Šesti odjel Udbe je svoje ljude slao u InterContinental da nauče manire finog ponašanja: kako se obući, kako jesti, na primjer, škampe, kako birati vino, dok smo mi iz tajne pratnje izgledali više kao klošari u trapericama jer smo se morali vozikati po gradu u tramvajima i glumiti naivne građane. Pripadnici 6. odjela su druga priča, oni su bili gospoda', priča Kekić.

Iako je Tita čuvala vojska, oni su bili u prvom krugu njegovih pretorijanaca, tjelesnih čuvara, o njegovoj tzv. vanjskoj zaštiti, uz 6. odjel Udbe, brinuli su i specijalci SUP-a (MUP-a).

Važna zgrada za potporu Titovom režimu u Zagrebu bila je zgrada pošte u Branimirovoj. U njoj je, kako otkriva Kekić, 4. odjel Udbe – Operativna tehnika - prisluškivao razgovore i otvarao poštu. Onaj tko je bio u obradi, njegovo ime je bilo ispisano na ploči, njihova pošta se odvajala na stranu, otvarala, kopirala, zatvarala i slala dalje kao da se ništa nije dogodilo. A u centru Udbe na Zrinjevcu snimani su i razgovori preusmjereni s linija u centralnoj pošti u Branimirovoj.

'Bili su to jednostavni sustavi: u pošti su u jednoj prostoriji bile tzv. galvanske glave... Ovisno o potrebi, bilo je spojeno 50-ak ili 100-tinjak, linija. Čim bi prisluškivani digao slušalicu, razgovor bi se počeo snimati u policiji. Operativci SDS-a imali su ključ od jedne sobe i u nju odlazili po snimljene vrpce'.

Oni koji su znali da ih se prisluškuje, digli bi telefonsku slušalicu i pustili snimanja tišine tri sada, koliko je trajala vrpca za snimanje. To su obično radili operativci SDS-a koji su, povremeno, snimani zbog unutarnje kontrole.

'Nakon demokratskih izbora u svibnju 1990. , na primopredaji nas je bilo 854 djelatnika Službe državne sigurnosti, od Vukovara do Dubrovnika. Toliko je bilo zaposlenih, onih koji su imali radne knjižice i dobivali plaću za to. Svi drugi su bili doušnička služba koja je iz raznoraznih interesa dojavljivala informacije službi', priča Željko Kekić koji je u vrijeme komunizma imao konspirativno ime Pauk.

Mnogi od njih su, nakon pada komunizma i slobodnih izbora, nastavili raditi za hrvatsku Službu za zaštitu ustavnog poretka (SZUP).

Samo je stotinjak njih iz raznoraznih razloga otišlo iz službe ili dobilo otkaz, ostali su se stavili Hrvatskoj 'na raspolaganje'. Neki od njih, koji su bili najgori udbaški gadovi iz zgrade na Zrinjevcu, u demokratskoj Hrvatskoj postali su ugledni poslovni ljudi, inspektori, sveučilišni profesori, 'demokrati', a neki kao protagonisti još i danas snimaju serijale u emisijama komercijalnih televizija. Njihovo leglo, zgrada na Zrinjevcu, postala je, kako bi rekao premijer **Plenković**, 'simbol hrvatske diplomacije'.

A zgrada na Zrinjevcu 7-8 je i nakon 122 godine od gradnje ostala mjesto moći. U nju već tri i pol desetljeća ne ulaze ni debeli bankari ni Titovi špijuni

nego diplomati mlade hrvatske države. Neki od njih ostvarili su svoje ambicije pa i više od toga – postali su predsjednici države, predsjednici, potpredsjednici Vlade RH ili predsjednici Sabora kao što su: **Zoran Milanović**, Andrej Plenković, **Gordan Jandroković**, **Kolinda Grabar Kitarović**, **Ivo Sanader**, **Mate Granić** i drugi.

Zgrada MVPEI je tijekom obnove zaštićena od budućih potresa, prema suvremenim standardima. Usto su provedeni konzervatorsko-restauratorski radovi i vanjskih zidova i unutrašnjosti zgrade. Projekt obnove zgrade koštao je 21,5 milijuna eura. Sredstva su namaknuta iz dva izvora: Mehanizma oporavka i otpornosti (oko 14 milijuna eura) i Fonda solidarnosti Europske unije (više od 7 milijuna eura).

Tekst je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

Podijeli 11

Ivica Radoš | 19. 11. 2025. | 18:15h

VIŠE S WEBA

CBB nudi sigurnu i diskretnu pomoć pri prodaji tvrtke, saznajte više!

Oglas

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/IndexAsync/525094?widgetPortalId=162&adCampaignId=61048&deviceTypeId=1&portalWidgetId=91&mcId=9b12>)

OVAJ TRAVAR DIŽE REGION NA NOGE: PRIRODNI RECEPT O KOM SVI PRIČAJU!

Oglas

(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/IndexAsync/526851?widgetPortalId=162&adCampaignId=50785&deviceTypeId=1&portalWidgetId=91&mcId=9b12>)

VIDIŠ LI RAZLIKU? KLIKNI NA TOČNU SLIKU I OSVOJI BESPLATAN PROIZVOD KOJI POBOLJŠAVA VID ZA TRI DANA!

Oglas
(<https://cdn.midas-network.com/ContentDiscovery/IndexAsync/526851?widgetPortalId=162&adCampaignId=50785&deviceTypeId=1&portalWidgetId=91&mcId=9b12>)

Sponsored by **Midas** (<https://www.midas-network.com>)